17de JAARGANG — CURAÇAO DEN 10den MAART 1900. — No. 845

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, № 129

'E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 9 Maart

Brisson en Deschanel.

———o———

Van verschillende zijden wordt beweerd dat de parlementaire fransche Republiek ernstig krank ligt. Mag dat een reden genoemd, om een aanspreker tot haar voorzitter te kiezen ?

Dus vroeg een geestig schrijver naar aanleiding van Henri Brisson's candidatuur voor het presidentschap der Kamer, een candidatuur, welke gelukkig verworpen werd.

Henri Brisson ! de naam alleen is sombere melancholie ; de gansche persoonlijkheid is een treurig mengsel van vrijmetselaars-fanatisme en staatsmanskunst, welke Gambetta op zekeren dag den uitroep ontwrong : "*Brisson, c'est une "nolonté" !*"

"Laten we Frankrijk beklagen, mijne kinderen ! Wat zal het zich vervelen met dien man !" voegde hij er een anderen keer bij, toen er in zijn tegenwoordigheid sprake van was, dat Grévy's presidentiëele nalatenschap ten deel zou vallen aan *l'austère Henri*.

Zelfs in de gelukkigste dagen der Republiek — en hoe schaarsch zijn die ! — scheen hij over haar rouw te dragen.

Zijn politieke loopbaan ving hij aan zooals de meeste politici in Frankrijk : als spreker in openbare vergaderingen en dagbladschrijver, wien vóór en bovenal "langwijligheid" verweten wordt.

De thans 65jarige advocaat (hij werd in 1835 te Bourges geboren) had er bijzonder slag van om den werkman in 't gevlei te komen. Bekend is zijn vrij belachelijke uitroep in een volksvergadering : "Wanneer ik bedenk hoeveel deugden de kiel verbergt, dan voel ik me gedrukt onder mijn gekleede jas."

"Doe ze dan uit !" antwoordde hem een spotvogel.

De geschiedenis meldt niet dat Henri Brisson medelachte. In een kiel zag men hem nooit omwandelen, wèl *en redingote*. Geen wonder, niet waar ? Dergelijke tirades zijn goed om den werkman een rad voor de oogen te draaien en behooren tot de categorie van "holle phrasen," waaraan de welsprekendheid van Brisson evenzeer laboreert als aan afgesletenheid.

Wat Brisson vóór en boven alles is ? Een sectaris. Den "geloovers" wordt menigmaal bekrompenheid, kleinzieligheid verweten. Is er enghartiger wezen denkbaar dan Brisson ?

Het schootsvel is dien maçon tot het keurslijf der meest weerzinwekkende bekrompenheid geworden. Verdraagzaamheid kent hij niet ; zijn blik is het tegenovergestelde van ruim : zijn politieke gezichteinder is de zaal van het Groot-Oosten in de rue Cadet. Zou men hem niet een Fouquier-Tinville kunnen noemen, verdwaald in de 19de eeuw ? Evenals den grooten leverancier van menschenvleesch aan de guillotine tijdens de omwenteling is 't hem een genot, den een of ander met den vinger aan te wijzen als "een verdachte."

De Jesuïeten vormen zijn nachtmerrie, en wie ongevoelig blijft voor de bekoorlijkheden van zijn woord, geniet de eer van door hem onder de zonen van Sint-Ignatius gerekend te worden, ook al heeft hij een echtgenoote en meer dan een half dozijn kinderen.

Wat de gier was voor den man uit de fabelleer, is de Jesuïet voor Henri Brisson. Onnoodig te vragen of de oud-voorzitter, die door het maken van het maçonnieke *signe de détresse* Waldeck-Rousseau's ministerie redde, toen het reeds in de wieg scheen om te komen, de hand heeft in de vervolgingen van heden en toekomst.

Onder de heftige anti-clericalen is hij een van de heftigste. Is 't uit dankbaarheid voor de Loge ?

Als "zoon der weduwe" bracht hij 't tot Kamer-president. nadat hij, met kleine duwtjes. Gambetta uit den voorzitterszetel had gedrongen. Moest hij haar niet dankbaar wezen, zonder welke hij niets geworden zou zijn ? Met welk een waardigheid, met welk een oud-romeinschen ernst hij presideerde, de parlementaire jaarboeken zullen het ons vermelden, aan ons en aan onze naneven. Zal de geschiedenis van hem getuigen : "Er was evenzeer stof voor een Brutus als voor een Cato in dezen man ?"

Of zal zij vermelden : "'t Was een ledig, maçonniek sloofje," gelijk Gambetta eenmaal van hem zei : "Je vous assure que c'est un faux col, et rien dedans."

Gelijk de Dood bloemen en kruiden verwelken doet op zijn baan, aldus vernielt deze man de vroolijkheid, verlamt hij met zijn droefgeestig uiterlijk de lachspieren zijner vrienden en collegaas. Zoowel zijn gebaren als zijn stemgeluid passen bij een lijkrede, en, parlementaire Jeremias, jammert hij onafgebroken over de macht en den invloed van het clericalisme, zelfs dan wanneer de vijanden in gesloten gelederen tegen het katholieke Frankrijk stormloopen bij het galmen der oude leuze : "Le cléricalisme, voilà l'ennemi !"

"Wandelende Regen" (la pluie qui marche) noemden hem zijn collegaas, zich de gewoonte der Roodhuiden te binnen brengend uit de boeken hunner kinderjaren. Beter naam is moeilijk te vinden.

Tegenover de macabre verschijning van Henri Brisson de elegante, echt parijsche van Paul Deschanel te plaatsen, 't is misschien een beetje gewaagd. Zeker is het, dat deze 44jarige Kamer-voorzitter, die Brisson de plaats deed ruimen, een president is, die het al zijn voorgangers afwint in „chic".

"Waarom is die man onder de "Onsterflijken" opgenomen ?" vragen sommigen. Wat deed hij als medewerker in *Debats*, *Temps* en *Revue Bleue*, om die eer waardig te wezen ?

En nijdig voegen ze erbij : „Wie de dames op zijn hand heeft, kan het tot alles bregen."

Is Deschanel niet reeds gedoodverfd als president der Republiek voor de toekomst ? Indien dit presidentschap niets medebrengt dan den last om de Republiek waardig te vertegenwoordigen voor het buitenland, dan zal 't een groote verbetering wezen, als de heer Loubet het Elysée vaarwel zegt voor het platteland en Paul Eugène Louis Deschanel hem vervangt als eerste burger van den Staat.

Biedt Deschanel aan zekere côterie echter de waarborgen, die in Loubet gevonden worden ? Is hij onder menig opzicht niet verdacht ? Men meent het ; daarom was hij in Februari '99 ook "te jong". Als Kamer-president, een eerepost, die heelwat zeemanschap vordert, wist de jonge Paul Deschanel de sympathie van al zijn collegaas te verwerven. Wordt er nu en dan een lieflijkheid aan zijn adres gedebiteerd, dat hoort er zoo bij in het fransche Parlement, en niemand wrokt erover.

Deschanel is een vriendelijke, voorkomende persoonlijkheid. Dat hij veel verschuldigd is aan zijn *beau-garçon-zijn*, wordt niet ontkend: evenmin zal men beweren dat hij door buitengewone gaven boven zijn collegaas uitsteekt. Zoo hij overwinnaar bleef in den wedloop der politieke middelmatigheden, 't is alleen wijl Frankrijk mannen van den eersten rang derft.

Hoe 't zij, liever de hupsche Paul dan de treurige sectarische Henri gekozen, was de leus der fran-

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

———o——— (41)

Nan a bebé es soppi i haci nan oracion di anochi. Wowo di es mucha a cera asina, su cabez tabata riba coesintji. Sin haci ningun boroto Erna tabata camna den kamber reglando un cos aki i aja i despues el a bolbé na cama di es jioe. Den un profundo pensamentoe coe su manoenan cologar é tabata para aji contemplando imagen di es mucha koe tabata droemi. Un rosea trankil i profundo tabata haci su pechoe subi i baha, su cara tabata hari, un di su manoenan tabata bao di su cabez i henteramente tapar coe su cabei.

Com tantoe é tabata stima es único jioe di su roeman i cuantoe temor també é tabatin ! Pa su motiboe toer día é mester pasa den miles dificultad na lugar di es dos hendenan, koe Dios a regala es prenda preciosa.

— E ta excelentemente cuidar, mi bon jioe, é tin di mehor percurador, es hoben mama a bisa na principio, mientra koe descuidadamente é tabata coeri tras di pleizier.

Sin embargo apena Erna a drenta cas di su roeman koe el a ripara koe es percurador di es chikitoe koe ta tantoe gabar, tabata larga es chikitoe sol ora largoe droemi, pa koe é també bai busca distraccion for di cas. Mes ora també el a perdé su sirbisji ; ma no tabata falta també algun palabra duroe contra Erna pa su entrometimentoe. Lily tabata keré també, koe ta asuntoe di su cunjar di percura pa jioenan. Erna tabata sinti su coerazon hala pa es jioe i asina sin koe Lily a pidi el a haja su gustoe. Si e mucha ta saca su manoenan chikitoe pa Erna, é no por zak cerca djé sin drama un lágrima. Es lágrima ai tabata un consuelo pa su coerazon.

Es mucha tabata un bendicion pé. Es rajonan di wowo di es jioe tabata iluminé. Gradicido pa es felicidad ai, é sâ haci un oracion humilde na Dios.

Mas grandi es jioe tabata bira, mas percuracion també é tabatin mester. Su mama no tabata tené cuenta coe su educacion. E sâ bisa ; "Mi cunjar ta asina loco coe Bertie, koe mi ta di mas." Si e mama keda henter un dia sin bai den kamber cerca es jioe, su sigiente dia é ta cubrié coe ternura. Nunca Bertie tabatin siguranza, com su mama ta ricibi su palabranan. E sâ alabé of scual é sin motiboe. Si e mama ta contentoe, é ta larga e jioe haci ki maloe koe tá, sin castigé, si é ta di mai genio, loké ta caso varios bez, antoe e jioe mester sufri també.

Es tata al contrario tabata trata es jioe coe mas husticia i continuamente é tabata observé; ma su principal esfuerzo tabata di haci e jioe balente i animoso. Si su deseonan tabata pa esai sol, Erna lo no a oponé. Ma no tabata na esai sol, ma : "é mester sinja de bez en cuando koe é ta un Harteneck." I exitar pa sorto di ensenjanza asina, otro muchanan tabata harié pa su moda orguljoso imperativo riba nan.

Albert tabata chikitoe ainda pa comprendé peso di observacionnan di bofon di su tata, ora é ta papia di magaderia di muger, tan pronto koe es tanta bai contra di violencianan di es jioe. Bertie tabata stima es tanta asina tantoe, koe muchoe bez un solo palabra di djé tabata suficiente pa haci es mucha bini repentido cerca djé, i pa otro banda, su tata i mama tabata contentoe koe semper es hoben tabata bao di su vigilancia.

Sin embargo despues es mucha mester a ripara un contraversia den intencion di su mama i di principionan fundamental di su tanta. Na ki banda lo é pega ? Erna tabata puntra su mes ansioso. Respondi riba es pregunta ai lo dependé, si es semia koe el a strooi den su coerazon i cuida coe su manoe suave lo crecé i koe lo é keda muchoe tempoe ainda encargar coe educacion di es jioe koe é tabata confiar.

Com tantoe Erna a troca ! Tem el a bolbé na su bida di coestumber na *Hartenstein* for di su permanencia na Münberg, é no por larga di mira, koe a toema un gran cambio den su tata. Na lugar di su excitacionnan el a haja un indiferencia angustiosa, koe bien tabata haci su cuidamentoe mas fácil, ma koe no tabata prometé nada bon. Compromiso di casamentoe di Herman coe Lily Orben tabata di último ocasion koe a lamanta su spiritu ún poco.

Es desposadonan a jega laat coe conde Orben na *Hartenstein*. Algun seman a bai contentoe i dibertido den es edificio bieuw. Arnold Harteneck, koe por tabata contentoe ainda di su forza inkebrantabel, tabata costé trabao di cumpli coe su obligacion di gefe di cas. Pa gobierno di hacienda casi é no tabata ocupé coe né caba ; solamente es wardador di mondi mester bini toer dia pa doené informe di loké a pasa.

Dia jerbanan a cai for di paloe, a bini un ciertoe dia un negociador di paloe pa asuntoe di kapmentoe di paloenan di *Hartenstein*, koe muchoe dia caba tabata di djé. Es aldeanonan i sirbidornan di Hartenstein a spanta. ora nan a tendé, koe es paloenan ai tabata di es homber koe tabata baha for di ceroe.

sche Kamerleden. Wij kunnen niet anders dan ons erover verheugen.

De Regeering-zelf zorgde ervoor, dat deze presidentsverkiezing een bijzonder cachet droeg.

Achter Brisson, den man der revisie, den man, die het Dreyfusonweer over Frankrijk losliet, sloop Waldeck-Rousseau aan. Deschanel, die zich boven côterie en partij plaatste, die de balans in nauw evenwicht hield voor links en rechts, moest weg. Met Brisson zou de Republiek gemakkelijk gered worden. In de couloirs van het *Palais-Bourbon* waren de heeren van het Gouvernement zóó zeker van de overwinning, dat zij Brisson 20 stemmen meerderheid beloofden.

Later bleek Deschanel met 88 stemmen meerderheid gekozen. Een gelukkig begin was 't niet voor de Regeering. De tijdelijke voorzitters van Senaat en Kamer hebben haar in hun respectieve redevoeringen duchtig de ooren gewasschen.

Dit en Paul Deschanel's overwinning zijn veege teekens.

Transvaliana.

Weinige vrouwen hebben meer moed en toewijding aan den dag gelegd dan de eenvoudige echtgenoote van den opperbevelhebber der Boeren en over het algemeen kunnen wij niet nalaten de trouw hunner vrouwen te bewonderen.

"Tante Joubert", zooals zij vol liefde genoemd wordt op elke Boerenhoeve, is even gemeenzaam met den oorlog en zijne verschrikkingen als haar man, want zij heeft er altijd op gestaan hem te vergezellen, hetzij bij een gevecht tegen de inboorlingen of in een veldtocht tegen eene machtige natie.

Hoewel zij evengoed een geweer kan hanteeren en er even zeker mede treffen kan als iedere Boer, is hare plaats op het slagveld die van echtgenoot en verpleegster. Hare voornaamste bezigheid is haren man te verzorgen, zijne tent ordelijk en zindelijk te houden, zijne maaltijden te bereiden en het hem over het algemeen te maken, alsof hij in zijn eigen huis was; en de Boeren-soldaten zijn er al geheel aan gewend geraakt de vrouw van hunnen generaal aardappelen te zien schillen of een eenvoudig maal te zien bereiden vóór zijne tent.

Al den tijd, die haar overblijft van die vrouwelijke bezigheden, besteedt zij aan het verzorgen en opvroolijken der gewonden, en menig sterfbed is verzacht door hare moederlijke zorgen.

Tante Joubert was aan de zijde van haren man gedurende den vorigen oorlog met Engeland, en men beweert, dat de Engelschen hunne nederlaag bij Majuba aan haren raad te danken hebben. Onnoodig te zeggen, dat het leven dezer dappere vrouw menigmaal gevaar heeft geloopen; maar geen gedachte aan persoonlijke veiligheid kan haar thuis houden, als "Piet" ten oorlog is getrokken.

***

Door de bereidwilligheid van dr. H. P. N. Muller is het *Hbld.* in staat, de volgende mededeelingen over Vrijstaatsche aangelegenheden te verschaffen.

In vredestijd bestaat volgens art. 54 der Oranje-Vrijstaatsche Grondwet geen commandant-generaal; deze is er alleen in oorlogstijd. Zulks heeft de bedoeling, herhaling van in de geschiedenis vaak voorgekomen botsingen tusschen Staatspresident en commandant-generaal te vermijden.

In dezen oorlog echter is er geen commandant-generaal gekozen, maar wel drie hoofdcommandanten; de reden is de volgende:

Het politiek verbond van 1897 tusschen den Oranje-Vrijstaat en de Zuid-Afrik. Republiek heeft tot gevolg gehad twee gelijkluidende wetten, één Oranje-Vrijstaatsche van 1891 en één der Zuid-Afrik. Republiek van 1898, welke wetten door elkaars bestaan in werking traden. Art. 1 nu der O.-V.sche wet luidt:

Wanneer de Staatspresident een leger of commando's heeft opgeroepen tot ondersteuning van de Z.-A. Republiek, zullen de burgers tot dat leger behoorende of aan dat commando deelnemende, onder hun eigen officieren en hun eigen vlag dienen. Het opperbevel zal dan echter berusten in handen van den commandant-generaal van de Z.-A. Republiek, in overleg met den commandant-generaal van den Oranje-Vrijstaat of diens vertegenwoordiger.

Daar in dezen oorlog de Vrijstaters der Zuid-Afrik. Republiek zijn ter hulp gekomen, staan zij onder den commandant-generaal der Z.-A. Republiek. Het omgekeerde zou het geval zijn, indien de Z.-A. R. den O. V. S. was komen helpen.

Daar bij het uitbreken van den oorlog splitsing van het O.-V.sche leger in drie machten noodig bleek, is er geen commandant-generaal gekozen, maar wel drie hoofdcommandanten. De wijze van kiezen van een hoofdcommandant was niet geregeld en daarom bepaalde de Volksraad den 27sten September 1899:

Iedere hoofdcommandant wordt gekozen door de veldcommandanten, veldcornetten en adsistent-veldcornetten, tot dat commando of die afdeeling behoorende.

Iedere persoon, als hoofdcommandant gekozen, wordt door den Staatspresident aangesteld.

De wijze van kiezen van commandant-generaal, van veldcommandanten en veldcornetten is als volgt:

De commandant-generaal wordt door de gezamenlijke veldcommandanten en veldcornetten gekozen uit hun midden; veldcommandanten worden gekozen door de burgers uit hun districten, en veldcornetten door de burgers uit hun wijken.

De gezamenlijke commandanten en veldcornetten hebben het recht om de door hen gekozen commandant-generaal te ontslaan, zoo de aangevoerde redenen den President gegrond voorkomen. Hoofdcommandanten worden ook gekozen voor drie maanden; of zij ook op dezelfde wijze kunnen worden afgezet blijkt niet. Wanneer veldcommandanten of veldcornetten na 3 jaren niet mochten bedanken, kunnen de burgers van het district of de wijk, waarin zulk een beambte ageert, een verzoekschrift indienen bij den landdrost om een nieuwe kiezing te doen plaats hebben. Het verzoekschrift moet onderteekend zijn door ten minste 100 personen voor de verkiezing van een anderen veldcommandant, en voor de verkiezing van een anderen veldcornet door ten minste 25 personen.

Een hoofdcommandant geniet, volgens de wet, elken dag een pond sterling (*f* 12); een veldcommandant 10 shilling (*f* 6); een geneeskundige, met een expeditie uitgezonden eveneens 10 shilling.

***

De Hollanders, zoo schrijft men uit Pretoria, worden door ieder hier geroemd. Ook in het veld is het merkwaardig, wat de Hollanders kunnen verduren. Menschen in de stad groot geworden, deelen met de Boeren zonder er nadeel van te ondervinden hun ruwe leven. En dat leven is geducht ruw, vooral in den eersten tijd.

In doorweekte kleeren te slapen op den natten grond, dien men eerst warm moet liggen, vleesch te eten zoomaar afgesneden van een doodgeschoten koe, met een zakmes aan plakjes gesneden en gebraden aan den laadstok van het geweer. Toch zijn er betrekkelijk zeer weinigen van de Hollanders ziek. De verliezen aan gevallenen zijn ook onder hen niet groot. Het Hollanderskorps is nu opgeheven, zij zijn verdeeld onder verschillende commando's.

***

In een Duitsch spotblad komt de volgende brief voor van een Engelsch soldaat in Zuid-Afrika uit den tijd, toen Ladysmith nog niet ontzet was:

Lieve ouders!

Uw brief heb ik ontvangen en eveneens de vijf pond sterling, die u mij uit vreugde over onze laatste overwinning gezonden hebt. Het geld is er niet meer, maar de overwinning ook niet. Dit wil zeggen, wij overwinnen altijd, maar spoedig zal er niemand meer over zijn, die overwinningen kan seinen.

Van het ongeluk met de muilezels hebt u al wel gehoord. Deze beesten waren blijkbaar door Frankrijk of Rusland omgekocht en liepen tot de Boeren over, zoodra zich daartoe de gelegenheid maar voordoet. Wanneer ik er goed over nadenk, dan hebben die ezels geen ongelijk. Bij de Boeren hebben ze een kalm leven, terwijl wij hier maar geregeld uitvallen om spoedig weder te retireeren.

Wij waren in den beginne zeer bedroefd, toen wij bemerkten, dat we geen muilezels meer hadden, maar de generaal kwam naar ons toe en zeide: „Jongens, erger je niet, ik zal trachten door mijn persoon, alle ezels te vervangen." Bij deze toespraak jubelden wij luid, want wij weten, dat het onzen generaal niet aan de daartoe noodige eigenschappen ontbreekt.

Tot nog toe was het leven in Ladysmith moeilijk, daar wij de groote kanonnen te bedienen hadden, doch nu is het beter geworden, daar wij geen kanonnen meer hebben. Wij gooiden er de Boeren mee, die de moeite namen ze naar huis te sleepen.

Onze generaal onderneemt dikwijls uitvallen, maar niet tegen de Boeren, maar meestal tegen de regeering, welke niet genoeg autoriteit bezit, om door hare gezanten den Boeren het schieten te verbieden.

De oorlog wordt vooral hierdoor zoo ernstig, omdat de Boeren maar altijd terugschieten, iets wat zij als suzerein volk van Engeland niet mochten.

Vermoedelijk zie ik u spoedig terug, want nog een paar overwinningen als die tot nog toe, dan moeten we ons weer inschepen.

Uw liefhebbende Zoon.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

In plaats van op Dinsdag 13 Maart zullen door den Gouverneur bezoeken worden afgewacht op Donderdag 15 Maart.

De adjudant van den Gouverneur,

L. SCHUTTE.

—o—

Posterij.

Een bekendmaking, die — zoo zij bij voorkomende gelegenheden herhaald wordt en zeer in het belang van het publiek is—velen verheugen zal, zagen wij dezer dagen in de *Oficina Maritima* geplaatst.

De Postdirecteur namelijk maakte bekend, dat de mail bestemd voor het stoomschip *Philadelphia* van de *Red D Line*, eerst in den namiddag ten zes ure gesloten werd.

Wanneer men nu weet, dat vroeger bij later vertrek dan omstreeks vijf uur der stoomschepen van de *Red D Line* er geen bekendmaking van latere sluiting der mails plaats had, dan zal zeker deze beschikking der posterij ten zeerste worden toegejuicht.

***

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Bestuur der Naamlooze Vennoot-

Como masjar poco bez baron Hartenneck ta sali for di su kamber, su jioe muger a keré, koe lo é no sabi nada di binimentoe di es homber. Ma no tabata asina. Es baron mester a bisa es wardador di mondi, koe mester tin algo particular. El a mira es homber fiho den su cara i despues di un silencio, el a puntra poco-poco, koe tin ningun stranjero den mondi.

—Awé ainda nó, tabata respondi dilatada di es empleado i es baron a haci un senjal coe né pa é bai

Anochi ora pastoor Milder a bini *Hartenstein*, tabata parcéle, koe es majoor no tabata toema parti den combersacion coe es mes bibeza di coestumber. Un corrar pálido a presenta riba su cara i fatigar su wowonan tabata mira distraido na toer camina. Ora Erna a jega cerca su tata pa jamé bon nochi, el a tené su manoe duroe i despues di a keda miré un momentoe largoe é dici:

—Bon nochi, mi jioe. Bo ta pálida. Dios bendiciona bo.

Lágrima a jena Erna su wowonan, ma é no tabatin un presentimentoe koe tabata último palabra di su tata.

Su sigiente dia, ora es criar a trecé almuerzo pa su senjor, Erna a sigi tras di es homber.

Despues koe el a drenta kamber di su tata, oenda é tin coestumber di ta toer mainta huntoe coe né, el a miré gezak padilanti riba su escritorio. Su bista tabata riba hopi papel.

Un mapa di es terreno di Hartenstein tabata su dijanti; su mân drechi tabata riba un punto color berde, koe tabata marcar coe es palabranan: "mondi di ekel." Su manoe tabata frioe i stijf.... es donjo di Hartenstein tabata morto.

Na es mes momentoe ai, segun es wardador di mondi i otro hende tabata bisa, es promer paloe grandi a cai.

Den coerazon di es jioe a abri un herida. El a sinti koe awor é ta henteramente wérfana i é mester reconocé awor koe den último tempoenan é tabata mira es morto jega mas acerca koe den henter su bida padilanti. Tabata un gran consuelo pé, koe é no a moeri sin tabata preparar.

Toer loké a sobra di es rikeza anterior tabata entregar na su roeman; es tata a encargé pa despues koe tem di luto a caba é prepara un bon comodidad pa su roeman muger segun su estado. E moza lo mester pasa su tem di luto na *Hartenstein*. Es dos jioenan huntoe lo hereda toer loké e mama tabatin.

Soledad, koe awor tabata rondona es moza tabata hacié bisjita *Amalienhof* i es pastoor bieuw mas tantoe koe nunca. Aunké coerazon i braza di su familia tabata semper abrir pé, es gran compasion koe nan tabata moenstré, tabata un sintimentoe insoportabel pé, koe ta tolbé den su alma mas koe nunca. Ni coe palabra of bista es anciano sacerdote tabata recorda es moza na es oranan di clinica di Münberg, ma é no tabata tampoco asina angustioso manera Von Glockernan, di nombra nomber di baron Steinfels. Es paz koe es digno sacerdote tabata respira, es moda humilde i filial koe é tabata comparti alegria i pena coe su aldeanonan manera un tata, a traha saludabel riba Erna.

Ora promer dolor di su coerazon a pasa, el a abri su wowo pa otro asuntoe també. Riba un dia domingo merdia el a bai na doctrina cristiana den misa i for di es dia ai es sacerdote tabata mira coe mas frecuencia es figura bistir na pretoe coe un velo tapar riba es cara pálida, sintar den bankinan di *Hartenstein*. Un tempoe largoe é tabata bini toer dia domingo; toch na pastorie nunca ni coe un solo palabra nan a haci mencion di su binimentoe na es oranan di instruccion.

Un ciertoe dia buscando den boekinan di es sacerdote, Erna a presenta uno dilanti es homber venerabel coe un bista interrogativa.

Pastoor Milder a haci un senjal i dici cortésmente:

—Lo é ta di mas utilidad pa bo koe mi simpel splicasion di palabran dibino.

Tabata un splicasion di doctrina cristiana coe observacion, un egercicio completo di doctrina i moral di Santa Iglesia.

Duranti anja di luto, matrimonio di Herman coe senjorita Orben tabata celebrar den silencio i es hoben pareha a coeminza nan nobo estado den muchoe grandeza. Conde Orben, segun tabata parcé Erna, mester ta doena un subsidio considerabel pa cubri es luho, koe es hobennan tabata haci.

Si su roeman bini *Hartenstein*, semper tin kego riba su obligacionnan coe relacion riba su herencia paternal. Den toer caso debenan tabata grandi. Conde Orben a toema pa su cuenta reglamentoe coe acreedornan i Erna a coeminza spera, koe lo é sali judar.

Nan a largé sin embargo incierto den toer cos, koe lo pasa coe nan posecion.

Es tosa koe a resulta meimei di nan dos na es momentoe aki, koe es roeman a herida coerazon di su roeman muger asina profundo, tabatin despues solamente parcementoe di un brug.

Es cartanan, koe tabata cruzar i koe tabata trata, oenda es roeman muger lo haci su bibar tabata contené observacionnan sin táctica, koe no tabata larga duda cerca Erna, koe es percuracion koe su roeman tin pé, mester ta un encargo bien pisar. Despues é tabata respondé coe un tono frioe i cortice.

E ta sigi.

schap De Curaçaosche Phosphaat Mij Sta. Barbara, Anita Boom. D. W. Bourne, Luc Glethe, Alejandro Correa, A. S. de Lima (2), Dorothea de Ecker, Maria Ekmijroe, F. A. Ferraina F., W. Lerche, Bernardino Madriz, Marcelo para el capitan de la Goleta "Rigolet", J. J. Pinto, Frank Smith, Delfina Sterling, J. F. Sprock (2), E. Waltjen.

Aangeteekende stukken: A. A. Correa, Josh H. Delvalle, Moses S. L. Maduro

Niet voor bestelling vatbaar een drukwerk geadresseerd aan: Den Heer en Mevrouw M. Pinedo, Curiel.

Leger.

De duur der tweejarige detacheering bij de landmacht in West-Indië van den 1sten Luit. der Infrie. J. M. Herold, die vroeger hier en thans te Suriname in garnizoen is, is verlengd met twee jaren en dus nader op vier jaren bepaald.

—Eveneens is aan den 1sten Luit-adj. der Infrie. L. Schutte hier in garnizoen, op diens aanvrage verlenging van detacheering toegestaan.

—De 1ste Luit. der Infrie. N. Van Wingen, vroeger hier en laatstelijk bij de Koloniale Reserve te Nijmegen gedetacheerd, is 3 Maart vandaar naar Oost-Indië vertrokken.

—De bij de landmacht in West-Indië gedetacheerde Luit. der Infrie. E. C. Brusse van het O. I. leger hier in garnizoen, keert in Juni van zijne detacheering terug.

Politiezaken.

Het bericht der vorige week, dat de jongen, die in een twist gewond werd, in het St. Elizabethsgasthuis overleden was, is onjuist geweest. Tot nu toe wordt de jongen nog in bovengenoemd gasthuis verpleegd; nog steeds is zijn toestand zorgwekkend en vreest men voor het behoud van zijn leven.

Venezuela.

Het groote nieuws uit Venezuela is de aanslag op het leven van Generaal Castro te Caracas. Deze reed met Vastenavond in een rijtuig door de straten, toen eensklaps een man met een dolk gewapend op de trede sprong en reeds dreigend den arm ophief. Generaal Castro greep dien arm en slingerde den aanvaller weg. Deze laatste nam zijn revolver en legde aan; maar politie en volk wierp zich op hem en maakte hem onschadelijk. Het volk wilde den man zelfs *lynchen*; maar Generaal Castro sprong uit zijn rijtuig, liep op de menigte toe, baande zich een weg met zijne ellebogen en riep: "Doodt hem niet; het gewicht der wet zal op hem rusten."

Doodbedaard reed Castro door, terwijl de politie den aanvaller wegleidde.

Wij kunnen ons vergissen: maar 't geheel heeft veel weg van een van buitengeleerd tooneelstuk.

Santo Domingo

Ook hier is het weer niet rustig. 't Schijnt dat de zoogenaamde "Roode Partij" van de netelige omstandigheden, waarin het land verkeert, gebruik maakt, om onlusten te verwekken tegen President Jimenez.

Wat een wanbeheer, als dat van President Heureaux was, al niet een ellende na zich sleept! Eerst de eisch der Fransche regeering om schadevergoeding; toen die der Italiaansche, toen die der Amerikanen. Nu komt Frankrijk weer met een eisch, wegens schade toegebracht aan de Fransche telegraaflijn tijdens de laatste revolutie. Er komt geen eind aan de eischen tegen dat ongelukkige volk, dat pas begon te herademen.

Ingezonden Mededeelingen.

DE KINDEREN.

Elk walgelijk en onsmakelijk geneesmiddel staat volwassenen tegen en verwekt afkeer bij kinderen. Zonder twijfel moet men dikwijls het uitblijven van goede gevolgen voor een gedeelte toeschrijven aan de walging, die het geneesmiddel verwekt — en dit is de ondergang van het systeem. Zoo gaat het ook bij de Levertraan, die dikwijls met geweld wordt opgedrongen met de gewone, vroegere preparaten aan tegenstribbelende en hulpbehoevende kinderen. De meest sprekende tegenstelling biedt

HET PREPARAAT

VAN WAMPOLE,

dat, ofschoon het alle herstel en genezing aanbrengende eigenschappen bevat der zuivere Levertraan, door ons uit versche lever van kabeljauw getrokken, toch geheel en al vrij is van *walgelijken smaak, reuk en kleur*. Dit preparaat is een vermenging van Levertraan met Hypophosphiten-siroop, Extracten van mout en wilde kersenschillen. Wampole's Preparaat heeft zijns gelijken niet in het genezen van bleeke, tengere, vermagerde kinderen, vooral van die lijden aan bloedarmoede, klieren, aan de engelsche ziekte, aan ziekten in de beenen en in het bloed. Zijn onovertroffen eigenschappen zijn van de hoogste orde. Het kweekt nieuw bloed aan, sterkt de spieren, bevordert het krijgen van tanden, geeft kracht aan de beenen en maakt de kinderen bekwaam om tot gezonde mannen en vrouwen op te groeien; *omdat de genezing is aangewend in de jeugd, is deze voordeelig en blijvend*. Ouders, wier kinderen ziek zijn, kunnen niet te spoedig hun toevlucht nemen tot dit geneesmiddel. Die er op vertrouwt, wordt niet bedrogen; het is bereid om te genezen, niet om te bedriegen. Het is een vinding der moderne wetenschap en de beste zaak, die de geneeskunde heeft aan te bieden. Het is zoet als honig en alleen het onvervalschte preparaat geeft reeds goede resultaten na de eerste dosis. Bij alle apothekers wordt het verkocht. (2)

o

"EMULSION DE SCOTT".

Señores Scot y Bowne, Nva. York.

He empleado muchas veces en señoritas y niños escrofulosos y débiles la Emulsión de aceita de hígado de bacalao que ustedes preparan, notando que la soportan bién, y que han mejorado en su digestión y nutrición; ha hecho desaparecer algunas enfermedades cutáneas, no se repite como el aceita puro, ni ocasiona diareas.

Soy de ustedes atento sirvidor,

Dr. Calixto Gonzalez,

Carácas, Venezuela.

o

La Semana Cristiana Ilustrada.

Recomendamos á nuestros lectores esta importante y hermosa publicación que contiene en cada número las vidas de los santos de la semana ilustradas con magnificos grabados. En cada hogar cristiano debe leerse esta revista.

Precio de suscripción por un año 8 fr. 50 (ó 10 pesetas). Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3 rue Séguier, Paris.

El pago de la suscrición puede verificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

NEDERLAND.

Generaal Van der Heijden. †

Op Bronbeek overleed de beroemde generaal Karel van der Heijden, de held van 't Indisch leger. Hij is 74 jaren oud geworden.

Karel van der Heijden werd geboren te Batavia (12 Jan. 1826) maar kwam reeds als tweejarig kind in Nederland. Zijne schooljongensjaren bracht hij te Arnhem door, waarna hij als 15jarige jongen te Harderwijk dienst nam als koloniaal. Met den titulairen rang van korporaal zag hij zijne geboorteplaats terug. Gelijk men ziet, heeft de vermaarde officier zich van den laagsten rang in het leger tot den hoogsten (hij werd gepensioneerd als luitenant-generaal) opgewerkt. Waar gevochten werd, was Van der Heijden te vinden: op Bali, op Borneo, op Atjeh. Vooral in laatstgenoemd land onderscheidde hij zich door zijne ontembare dapperheid, die hem bewondering deed vinden bij 't gansche Indisch leger en den inlanders zooveel vrees inboezemde, dat zij den eenoogigen officier (hij had het intusschen tot den rang van kolonel gebracht en door een schot een oog verloren) *orang-setan*: "den duivelsmensch" noemde.

Eene aardige anecdote wordt hier omtrent van hem verteld. Toen een zijner officieren hem beklaagde over het verlies van zijn éene oog, zei "Kareltje" (gelijk de populaire man vertrouwelijk werd genoemd): "Geen nood, vriend; ik zie met mijn éene oog meer dan jij met je beide." En toen de ander hem verwonderd aankeek, vervolgde Van der Heijden lachend: "Zeker, ik zie jou twee oogen, en gij ziet er bij mij maar één."

In 1877 werd Van der Heijden tot adjudant des konings, een jaar later tot gouverneur en commandant van Atjeh benoemd, met den rang van generaal-majoor.

Drie jaren heeft hij Atjeh burgerlijk en militair bestuurd. Het laatste jaar — in 1880 — werd hij tot luitenant-generaal bevorderd.

In 1881 besloot de Nederlandsche regeering het gouverneurschap van Atjeh weder aan een burgerlijk ambtenaar op te dragen.

Van der Heijden was door zijn ontslag diep gekrenkt, en terecht. Door zijn onvervaard optreden was hij toen in Atjeh bijna even ver gekomen als nu Van Heutsz, en als men hem had laten begaan, zou de Atjeh-oorlog vermoedelijk reeds jaren lang ten einde zijn geweest. Maar de donkere, kronkelende Atjehpolitiek scheen het anders te eischen.... Van der Heijden werd teruggeroepen.

Zoo keerde Van der Heijden naar Nederland terug, waar hij al spoedig zijn ontslag nam uit den militairen dienst.

In 1887 werd hij benoemd tot commandant van het Kol. Mil. Invalidenhuis op Bronbeek, en bij de kroning der Koningin werd generaal Van der Heijden uitgekozen als de waardigste vertegenwoordiger der landmacht, om de rijksinsignes te dragen.

Zooals men zich herinneren zal, is de hoogbejaarde generaal enkele jaren geleden nog in het huwelijk getreden.

Nederland verliest in hem een der schitterendste officieren, die het in deze XIXde eeuw geteld heeft.

BUITENLAND.

Rome.—Volgens den *Elsasser* is Dr. Sengenwald, zoon van den overleden "Kreisdirector" van Straasburg, in het Seminarie te Metz gegaan, om zich voor te bereiden voor het H. Priesterschap. Dr. Sengenwald studeerde eerst protestantsche theologie aan de hoogeschool te Leipzig. Zijne moeder was een bloedverwante van prins Bismarck.

In Hongarije is het hoofd der Unitariërs, de ex-afgevaardigde Arpad Szontkiralri, met zijn drie zoons, allen officiers, openlijk tot het Katholicisme overgegaan.

— Het Katholicisme in Engeland is, blijkens de *Catholic Directory* voor 1900, in het afgeloopen jaar alweer vooruitgegaan. Het aantal kerken en kapellen in Groot-Brittanje vermeerderde met 36 en is nu gestegen tot 1886. Het aantal priesters steeg van 3212 tot 3272. Hieronder bevinden zich 985 ordesgeestelijken, die weldra het duizendtal zullen bereiken.

Italie.—Een zoon van den oud-minister-president Crispi heeft als pleger van een diamantendiefstal met den rechter kennis moeten maken. Zijn schuld is volledig bewezen, weshalve hij door de correctioneele rechtbank te Rome tot vier jaar gevangenisstraf veroordeeld werd. Men begrijpt, dat dit vooral in Italië heel wat sensatie verwekt.

Transvaal. — Uit brieven van kolonel Baden Powel aan zijne verwanten in Engeland — overgebracht door een Kaffer, die ze verstopte in het roer van zijn pijp en door de belegeraars wist te komen— heeft een medewerker van *The King* een niet onaardig verhaal samengesteld van de bevindingen der bezetting van Mafeking.

Toen Baden-Powell te Mafeking kwam, dacht natuurlijk, als overal, geen van de bewoners, dat het met den oorlog ernst zou worden, en Baden-Powell werd half uitgelachen, toen hij sprak van voorzorgen tegen het Boerengeschut. Maar hij zei kortaf: "Ik ben hier gekomen om de plaats te houden", en begon dadelijk met het aanleggen van versterkingen, waaronder de bomvrije kazematten, die de inwoners ganschelijk onnoodig vonden. In ieder van de buitenwerken is nu zoo'n bomvrij verblijf, ruim genoeg voor de geheele bezetting van dat punt. De stad zelve is afgedeeld in drie of vier wijken en in iedere wijk werd een aarden heuvel gebouwd met ruime vertrekken inwendig. Natuurlijk gebruikte men het materiaal, dat bij de hand was: spoorbalken, tramleggers, rails en ijzerblik. In al de huizen, die daarvoor geschikt waren, werden eveneens kelders aangelegd, met groote aardhoopen er boven.

Het gansche leger heeft gebrek aan goede kijkers. Alleen Baden-Powel heeft gezorgd, dat hij er heeft. Op ieder van zijne buitenposten is een goede teleskoop. Al die posten zijn per telephoon verbonden met de bomvrije kasemat van Baden-Powell zelf, midden in de stad, en waar hij zijn bureau en verder verblijf heeft. De

posten bespieden voortdurend het geschut van den vijand. Zoodra ze hebben ontdekt in welke richting gevuurd zal worden, geven ze daarvan kennis en dan weerklinkt in de bedreigde wijk eene luide schel. Al de bewoners die buiten mochten zijn, verdwijnen dan onmiddellijk als konijnen in hunne bomvrije holen.

Gewoonlijk zitten de meesten, behalve als de dienst hen naar buiten roept, gedurende den dag dicht bij elkaar; maar tegen den avond komen zij naar buiten en scheppen een luchtje. De Boeren scheiden er gewoonlijk dan met schieten uit, of zenden een paar granaten op hen af voor de zon ondergaat.

Alle verdachte personen zijn door hem gevangen genomen. "Ik heb veertig Fenians", schrijft hij, "waaronder den stationschef van de plaats. Ze liggen allen onder sterke verdenking van met den vijand in betrekking te hebben gestaan." Het ergste was, dat er volstrekt geen maatregelen waren genomen, om voldoende lijftocht in de plaats te brengen voor een beleg. Ook hierin heeft Baden-Powell dadelijk moeten voorzien.

De Boeren hebben de stad nauw ingesloten door talrijke grootere en kleinere laagers en door een gesloten rij loopgraven. De Boeren hebben verder alle heuvelen van beteekenis met geschut bezet. Alle pogingen van Baden Powell, om zich door den vijand heen te slaan, zijn dan ook tot dusverre mislukt.

Onlangs is gemeld dat de stad ontzet was. Dit bleek minder juist, doch wel schijnt het dat Plumer van Puli het stadje nadert.

— Erg schaarsch vloeien de berichten. De telegraaf geeft bijna altijd, als er gewichtig nieuws te wachten is, laat ons weer in den steek. Dat is nu de schuld der telegraafdirectie wel niet; maar of men op Sto. Domingo of elders de schuld heeft, vermindert voor ons de onaangenaamheid niet.

Men zegt, dat Joubert zich gereed maakt Roberts aan te vallen en Cronjé te wreken.

De Afrikaanders der Kaapkolonie staan in grooten getale op tegen Engeland, ook Griqualand zeide de gehoorzaamheid op; overal neemt de opstand onrustbarende verhoudingen aan. Dat wordt voor Maarschalk Roberts geen aangename positie. Het zou bij slot van rekening wel eens kunnen blijken, dat hij de ingeslotene was.

Paul Kruger heeft den Boeren bevel gegeven Mafeking aan te vallen, waar de toestand voor de Engelschen onhoudbaar zou zijn.